

Prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe

Trudno jest analizować wszystkie okoliczności przemawiające za lub przeciw prowadzeniu działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe.

Na pewno łatwiej prowadzić organizację (m. in. z powodu mniejszych obowiązków sprawozdawczych i mniejszego ryzyka prowadzenia takiej działalności), która nie jest przedsiębiorcą, nie prowadzi działalności gospodarczej.

Przyjęcie formy prowadzenia działalności gospodarczej nie zależy od swobodnej decyzji organizacji. Prowadzenie działalności gospodarczej to stan faktyczny. To czy fundacja jest lub nie jest przedsiębiorcą zależy od charakteru faktycznie prowadzonej działalności. To cecha o charakterze obiektywnym. Jeżeli dana działalność spełnia przesłanki ustawowe to organizacja jest przedsiębiorcą (nawet mimo braku wpisu do KRS i braku odpowiednich zapisów w Statucie). Charakter prowadzonej działalności tworzy obowiązek dokonania odpowiednich czynności rejestrowych. Pierwotne i kluczowe jest odpowiedzenie sobie pytanie: Czy organizacja prowadzi działalność gospodarczą, a nie czy chce prowadzić? Jeżeli sposób prowadzenia działalności przez organizację spełnia przesłanki ustawowe definiujące prowadzenie działalności gospodarczej, to prawnym obowiązkiem organizacji będzie dokonanie wpisu do KRS i wypełnianie innych obowiązków ciążących na przedsiębiorcach.

Definicja prowadzenia działalności gospodarczej zawarta jest w art. 3 ustawy prawo przedsiębiorców.

Art. 3 Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Dla wyjaśnienia dodamy także art. 9 ustawy o działalności pożytku publicznego, który reguluje sytuację faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej.

Art. 9

1. *Działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowi działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, jeżeli:*

1) *wynagrodzenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności, lub*

2) *przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy - za okres tego zatrudnienia, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.*

1a. *Organ administracji publicznej, który w trakcie kontroli stwierdzi okoliczność, o której mowa w ust. 1, wzywa organizację pozarządową oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju w terminie 30 dni od dnia wezwania.*

1b. *Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1a, organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 nie wykaże organowi administracji publicznej, że złożyła wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju, organ administracji publicznej informuje sąd rejestrowy właściwy dla tej organizacji o prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej. Przepis art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1500, 1655 i 1798 oraz z 2020 r. poz. 288) stosuje się odpowiednio.*

2. Przez wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, rozumie się wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy lub usług, niezależnie od sposobu nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej z osobą fizyczną.

3. Nie można prowadzić odpłatnej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności.

Sytuacja, w której działalność organizacji nie jest prowadzona w formie działalności gospodarczej mimo, że taka być powinna, bowiem spełnia przesłanki prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzi m. in. do naruszenia przepisów podatkowych.

Skutkiem podjęcia prowadzenia działalności gospodarczej jest obowiązek dokonania odpowiedniego wpisu do rejestru przedsiębiorców i bieżące wykonywanie obowiązków sprawozdawczych i podatkowych.